

Notitie flora en fauna

Versterstraat 20-22, Gilze

2011

Notitie flora en fauna
Versterstraat 20-22, Gilze
2011

Status: Definitief

In opdracht van:

De heer A.L.M. de Vet

Bureau Meervelt,
Ecologisch onderzoek en advies

Ing. R.A.J. Pahlplatz en. F.A.N. Meeuwissen

Nederweert, 11 januari 2011

Projectnummer: 10-089

Foto omslag: Zicht op plangebied

1. INLEIDING

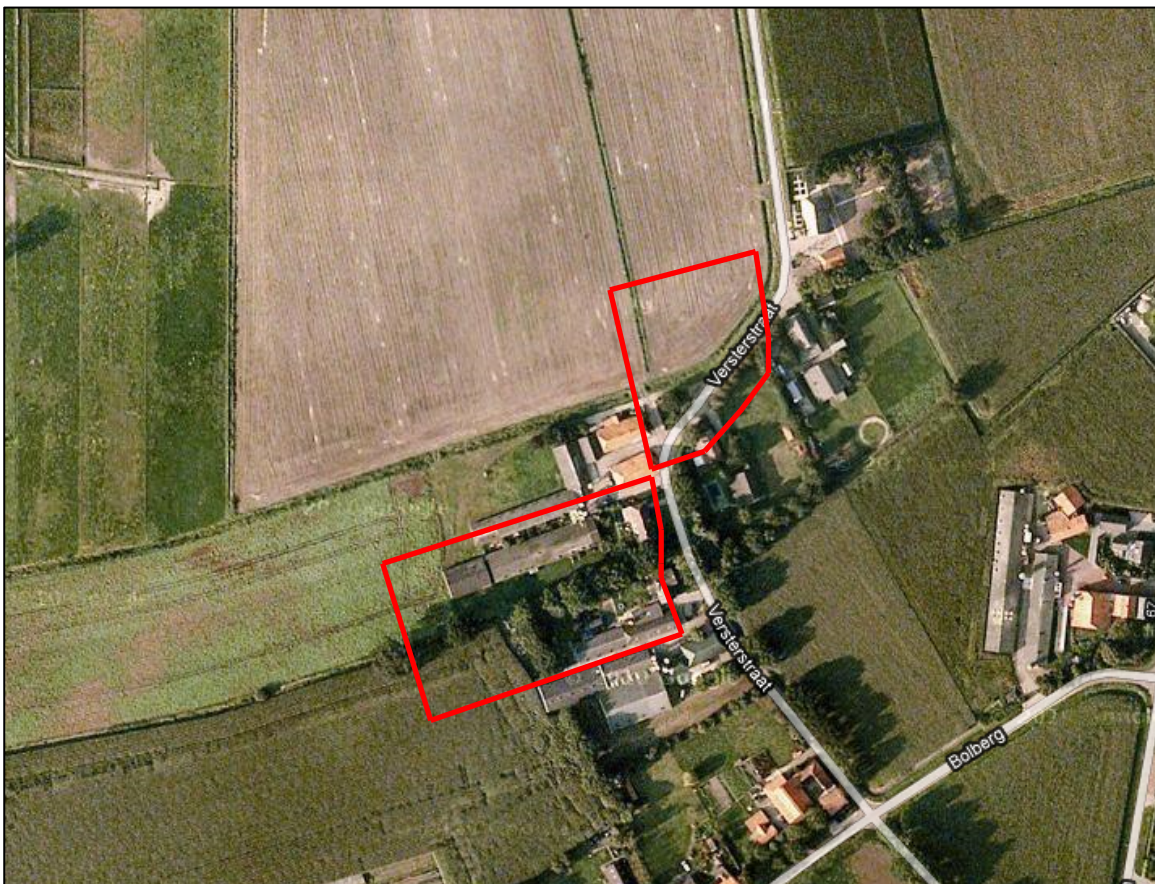
1.1 Aanleiding

De heer de Vet is voornemens om over te gaan tot de sloop van opstallen aan de Versterstraat 20-22 te Gilze. Op deze locatie worden in samenhang met de sanering van de intensieve veehouderij twee bedrijfswoningen herbestemd tot burgerwoningen. Bovendien worden op een ander deel van het plangebied in het kader van de regeling Ruimte voor Ruimte gecreëerd.

Initiatiefnemer heeft Bureau Meervelt verzocht om na te gaan in hoeverre beschermde flora en fauna in het plangebied aanwezig is. Doel van deze notitie is inzichtelijk maken of beschermde natuurwaarden in het plangebied aanwezig zijn en welke betekenis die hebben voor de verdere uitvoering van de gebiedsontwikkeling. Tevens wordt inzichtelijk gemaakt of door de geplande ontwikkeling negatieve effecten te verwachten zijn op beschermde gebieden.

1.2 Beschrijving plangebied

Het plangebied ligt ten zuiden van de plaats Gilze in landbouwgebied en bestaat uit twee kleinere deelgebieden. Het totale plangebied wordt aan de west- en noordzijde omgeven door landbouwgronden. Aan de oostkant grenst het plangebied aan de Versterstraat die het plangebied scheidt van meer landbouwgronden en de daarbij behorende bedrijfsbebouwing. Ten zuiden van het plangebied ligt de bebouwing van een naastgelegen agrarisch bedrijf. Het noordelijk deelgebied van het plangebied bestaat geheel uit akkerland terwijl het zuidelijk deelgebied op een stuk grasland na vrijwel geheel bestaat uit bebouwing, verhardingen en gazon. Het plangebied omvat het gebied zoals aangegeven in figuur 1. Werkzaamheden buiten dit plangebied zijn niet op hun effecten beoordeeld.

Figuur 1: Ligging plangebied in Gilze (Google Maps, 2010).

Figuur 2: Impressie van het plangebied.

1.3 Voorgenomen ontwikkeling

In het noordelijke deel van het plangebied wordt de landbouwgrond bouwrijp gemaakt waarna er woningen worden gebouwd. In het zuidelijke deel worden de aanwezige bedrijfsopstallen gesloopt.

1.4 Opzet van de notitie

De Nederlandse natuurbescherming kent twee aspecten: gebiedsbescherming en soortbescherming. In deze quickscan zullen beide aspecten beschreven worden.

In hoofdstuk 2 en 3 worden gebieds- en soortbescherming uitgewerkt, in hoofdstuk 4 komt de ecologische relatie van het plangebied met de omgeving aan de orde. In het laatste hoofdstuk worden de conclusies op een rij gezet en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen beschreven.

2. ANALYSE GEBIEDSBESCHERMING

2.1 Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000)

Het plangebied maakt geen deel uit van een Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied. De dichtstbijzijnde Natura 2000 gebieden zijn 'Regte Heide en Riels Laag' en 'Ulvenhoutse Bos' op een afstand van respectievelijk meer dan 6 en 7 kilometer. Deze Natura 2000 gebieden zijn aangewezen voor enkele habitattypen als zwakgebufferde- en zure vennen, verschillende typen heiden, vochtige alluviale bossen en eiken-beukenbossen.

Ten aanzien van Natura 2000 gebieden dient er zekerheid geboden te worden omtrent het niet optreden van een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten, dan wel de versterking van soorten.

Afweging:

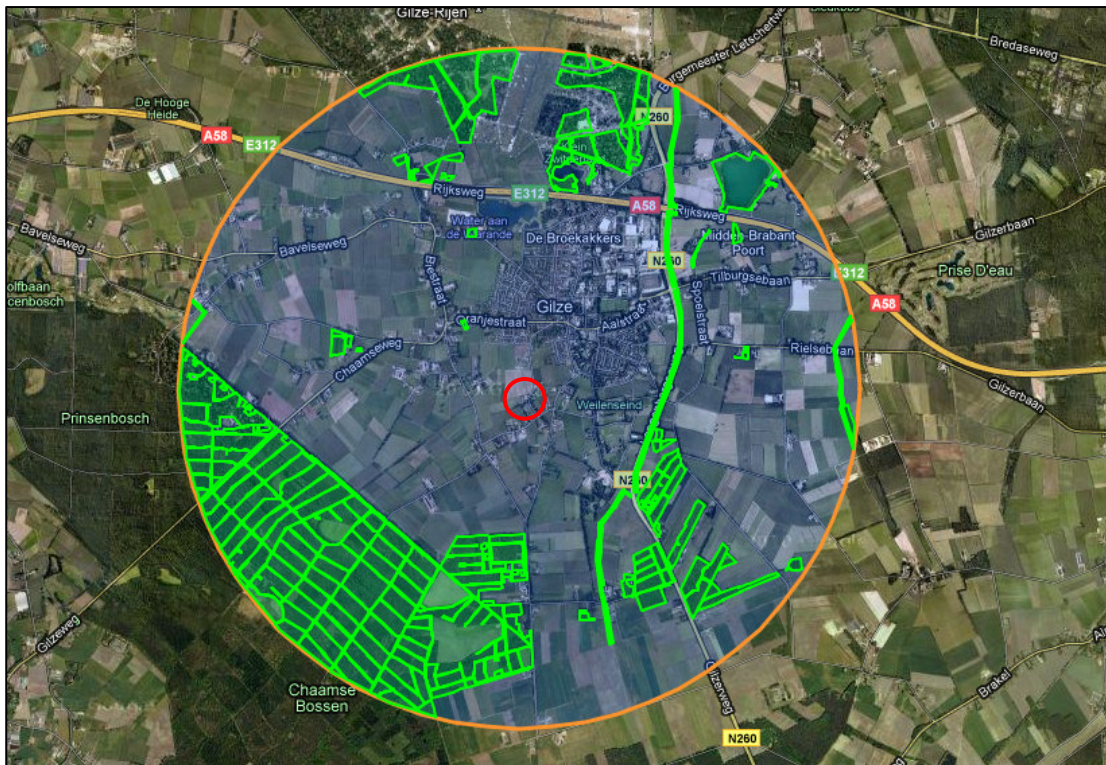
Het plangebied ligt op ruime afstand (ten minste 6 kilometer) van de Natura 2000 gebieden. Gezien de aard van de ontwikkeling en de afstand tot de dichtstbijzijnde richtlijngebieden is enig effect op de populaties van de beschermde natuurwaarden uitgesloten.

Conclusie:

Een passende beoordeling is niet nodig; een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet is niet aan de orde.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

Het plangebied ligt buiten de EHS. Het dichtstbijzijnde gebied dat als EHS is begrensd ligt op een afstand van ruim 600 meter.

Figuur 3: Ligging plangebied(binnen rode ovaal) ten opzichte van EHS.

2.3 Boswet

In het noordelijk deel van het plangebied staan geen bomen. In het zuidelijk deel van het plangebied zullen alle bomen tijdens de ontwikkeling van het plangebied gespaard blijven. Er worden geen bomen gekapt die onder de werking van de Boswet vallen.

3 ANALYSE SOORTBESCHERMING

3.1 Inleiding

Aan de locatie is een veldbezoek gebracht in december 2010. Tevens zijn openbare gegevenssets met natuurdata geraadpleegd in literatuur, de site waarneming.nl en de site van de provincie Limburg.

3.2 Planten

Het noordelijk deelgebied is in zijn huidige vorm een akker. Het zuidelijk deelgebied is grotendeels bebouwd of van verhardingen voorzien en voor een kleiner deel in gebruik als plantsoen, gazon en weiland. Gezien het beheer en het huidige gebruik is het plangebied ongeschikt als groeiplaats voor wettelijk beschermde plantensoorten.

Beschermde muurflora werd tijdens het veldbezoek niet op de muren van de opstallen aangetroffen. De in het plangebied voorkomende zeer algemene soorten worden niet genoemd in de tabellen van de Flora- en faunawet. Een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en Faunawet is voor planten niet noodzakelijk.

3.3 Vogels

In de Flora en faunawet worden alle broedende vogels strikt beschermd. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is.

Van een aantal vogelsoorten worden de nesten ook **buiten** het broedseizoen beschermd. Indien nesten door een ruimtelijke ontwikkeling verdwijnen, kan afhankelijk van de soort die het nest gebruikt, een ontheffingsaanvraag noodzakelijk zijn. De volgende typen (aflopend in beschermde status) worden onderscheiden:

Type	Omschrijving	Soorten (broedvogels)
A	Ontheffingsaanvraag altijd noodzakelijk Nest jaarrond beschermd	Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespandief en Zwarte wouw.
B	Ontheffingsaanvraag mogelijk noodzakelijk LNV heeft tevens aangegeven dat <i>“De aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten is indicatief en niet uitputtend. Als aanvulling op de vorige lijst zijn ook vogelsoorten opgenomen met niet jaarrond beschermde nesten. De soorten uit bovenstaande categorie vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Dienst Regelingen, uitleg flora en faunawet 2009).”</i>	Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht
C	Ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk Nest voor eenmalig gebruik	Overige soorten

Actuele broedvogelgegevens uit het plangebied ontbreken. In de plantsoenen is het niet waarschijnlijk dat broedvogels aanwezig zijn. In de bomen aan de rand van het plangebied kunnen diverse soorten als broedvogel worden aangetroffen.

Type A soorten

In het plangebied komen geen soorten voor uit deze categorie. Op basis van de huidige situatie is aanwezigheid van soorten uit deze categorie uit te sluiten.

Type B soorten

Tijdens het veldbezoek werden geen Type B soorten waargenomen. Op basis van de bevindingen tijdens het veldbezoek kan worden gesteld dat de Boomkruiper, Koolmees en Pimpelmees de type B-soorten zijn die mogelijk als broedvogel in het plangebied voorkomen.

Deze soorten zijn in het zuiden van Nederland vrij algemeen tot algemeen voorkomende broedvogels van bossen, parken en tuinen in bebouwing. Doordat er geen kap van bomen gaat plaatsvinden is er geen negatief effect te verwachten op de lokale en regionale populatie van genoemde soorten. Geschikte broedgelegenheid blijft in de omgeving voorhanden. De duurzame instandhouding van de populatie van deze soorten komt door de ingreep niet in het geding.

Type C soorten

Tijdens het veldbezoek werd de Houtduif vastgesteld in het plangebied. Mogelijk komt deze soort voor als broedvogel in de aanwezige bomen, net als Merel en Roodborst. De nesten van de broedvogels in deze categorie worden voor eenmalig gebruik gebouwd en genieten geen jaarronde bescherming. De nesten zijn alleen tijdens het broedseizoen streng beschermd.

Conclusie vogels:

Voor het plangebied geldt dat alle (in functie zijnde) nesten **alleen tijdens de broedperiode** zijn beschermd. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Als richtlijn kan voor het plangebied een broedperiode aangehouden worden van 15 maart tot en met 15 augustus. Het verdient aanbeveling buiten deze periode de werkzaamheden uit te voeren. Een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en Faunawet is dan niet noodzakelijk.

3.4 Grondgebonden zoogdieren:

Uit de gegevens blijkt dat er uit het plangebied en omgeving geen waarnemingen van zoogdieren bekend zijn. Het is aannemelijk dat soorten als Konijn, Mol (tabel 1 FF-wet) en Huismuis (niet beschermd) wel in en rond het plangebied voorkomen. Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling van art. 8 t/m 12 van de Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ingrepen.

3.5 Vleermuizen

Waarnemingen van vleermuizen zijn niet bekend in het betreffende kilometerhok. In de omgeving komen naar verwachting de Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger en mogelijk Ruige dwergvleermuis voor. Deze soorten zijn in ons land zeer algemeen en niet bedreigd. Alle soorten vleermuizen zijn echter zwaar beschermde soorten die worden genoemd in tabel 3 van de Flora- en Faunawet en bijlage 4 van de Habitatrichtlijn (strikte bescherming).

Het plangebied maakt waarschijnlijk (marginaal) deel uit van het foerageer- en migratiegebied van vleermuizen. Het plangebied blijft deze functies behouden tijdens en na de ingreep.

Op grond van het veldbezoek is het niet geheel uit te sluiten dat in de te slopen gebouwen rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn van dwergvleermuizen en Laatvliegers. Verblijfplaatsen kunnen worden gevonden in spouwmuren, maar ook achter betimmering en daklijsten en zijn dus zeer moeilijk op te sporen. Waarnemingen uit het plangebied ontbreken en tijdens het veldbezoek werden geen sporen

van bewoning gevonden. Er is dus geen directe aanleiding tot het uitvoeren van nader onderzoek. Bij de planning en uitvoering van de sloop dient wel rekening gehouden te worden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen.

De voor vleermuizen meest gunstige periodes om te slopen zijn:

- half september tot eind oktober, tijdens een warmere periode. De dieren zijn dan nog niet in winterslaap en kunnen zelfstandig een andere verblijfplaats zoeken. De paartijd is voorbij en de overwinteringsperiode is nog niet begonnen (eventueel nog in november, mits de temperatuur 's nachts niet meer dan vijf nachten achtereenvolgens onder de drie graden Celsius en overdag onder de acht graden Celsius komt);
- eind maart tot en met april, tijdens een warmere periode. De dieren zijn dan niet meer in winterslaap en kunnen zelfstandig een andere verblijfplaats zoeken. De overwinteringsperiode is voorbij en de kraamperiode is nog niet begonnen;

Voorafgaand aan de sloop dienen de panden onaantrekkelijk gemaakt te worden als verblijfplaats. Het onaantrekkelijk maken kan worden bewerkstelligd door het verwijderen van ramen en deuren, waardoor tocht optreedt. Slopen door te strippen verdient sterk de voorkeur. Hierdoor hebben eventueel aanwezige vleermuizen de kans een ander onderkomen te zoeken.

Indien tijdens het slopen een groep (lethargische) vleermuizen worden aangetroffen, dienen de dieren met rust te worden gelaten en het sloopwerk op deze plek tijdelijk stil gelegd te worden tot de dieren uit eigen beweging het pand hebben verlaten.

Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet is bij deze werkwijze niet noodzakelijk. De functionaliteit van het leefgebied van vleermuizen komt door de sloop van de panden niet in gevaar; in de omgeving van het plangebied zijn voldoende alternatieven aanwezig om te dienen als vaste rust- en verblijfplaats.

Om de functionaliteit van de leefomgeving te borgen kan in alternatieve verblijfsplaatsen worden voorzien door het ophangen van enkele vleermuiskasten en een vleermuizenbroedkast. Deze kasten dienen in de directe omgeving van het plangebied te worden geplaatst, bij voorkeur met de voorzijde naar het zonlicht, zuid of zuidwest op een rustige plek. De aanvliegroute naar de kast dient vrij te zijn van obstakels.

3.6 Overige diergroepen

Voor andere diergroepen (beschermde soorten amfibieën, reptielen, insecten en vissen) is het plangebied als leefgebied ongeschikt (open water ontbreekt).

4. RELATIE MET DE OMGEVING

Het plangebied ligt aan de zuidkant van de plaats Gilze. Het plangebied bestaat in het noordelijk deel uit akkerland en in het zuidelijk deel grotendeels uit verhardingen en bebouwing. Groene elementen zijn het aanwezige als gazon beheerde gras, enkele bomen en een weiland. De ecologische betekenis van het plangebied is zeer gering. Wel is de berm van de Versterstraat mogelijk van enige betekenis als migratieroute. Deze berm valt buiten het plangebied. Door de herinrichting van het plangebied treden geen wezenlijke veranderingen op in de ecologische relatie met de omgeving ten opzichte van de huidige situatie.

Mogelijk kan de ecologische relatie met de omgeving in zowel het noordelijk- als het zuidelijk deel van het plangebied worden versterkt door bij de herontwikkeling groene elementen in het plangebied aan te leggen. Hoewel van beperkte schaal, kan opgaand groen een bijdrage leveren aan broedgelegenheid voor vogels en foerageermogelijkheden voor vleermuizen. Daarnaast kunnen bij de

nieuwbouw voorzieningen aangebracht worden voor vogels in de vorm van (inbouw)kasten voor onder andere Gierzwaluw en Huismus en vleermuizen (inbouwkasten in muren en/of toegankelijk gemaakte spouwmuren).

5. CONCLUSIES

Ten aanzien van de gebiedsbescherming:

Er is vanuit het planologisch beschermingskader geen belemmering om over te gaan tot de herontwikkeling van de locatie Versterstraat.

- Het plangebied maakt geen deel uit van beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet. Een passende beoordeling is niet noodzakelijk;
- Het plangebied maakt geen deel uit van de EHS. Het afwegingskader uit de Nota Ruimte is niet van toepassing;
- Aangezien er geen bomen gekapt worden is de Boswet niet van toepassing.

Ten aanzien van soortbescherming:

Het plangebied bestaat uit akkerland, weiland, bebouwing en verhardingen. De betekenis voor flora en fauna is uiterst gering.

- Voor het plangebied geldt dat alle (in functie zijnde) nesten **alleen tijdens de broedperiode** zijn beschermd. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Als richtlijn kan voor het plangebied een broedperiode aangehouden worden van 15 maart tot en met 15 augustus. Het verdient aanbeveling buiten deze periode de werkzaamheden uit te voeren. Een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en Faunawet is dan niet noodzakelijk.
- In de gebouwen zijn mogelijk geschikte verblijfplaatsen aanwezig voor vleermuizen, met name voor Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis. Tijdens het veldbezoek werden geen sporen aangetroffen van bewoning. Mogelijk dienen de gebouwen incidenteel als rust- en verblijfplaats. Het verdient aanbeveling te slopen door strippen en de opstallen vooraf ongeschikt te maken door ventilatie (in spouwmuuren en zolders). De voor vleermuizen meest gunstige periodes om te slopen zijn:
 - eind maart tot en met april, tijdens een warmere periode. De dieren zijn dan niet meer in winterslaap en kunnen zelfstandig een andere verblijfplaats zoeken. De overwinteringsperiode is voorbij en de kraamperiode is nog niet begonnen.
 - half september tot eind oktober, tijdens een warmere periode. De dieren zijn dan nog niet in winterslaap en kunnen zelfstandig een andere verblijfplaats zoeken. De paartijd is voorbij en de overwinteringsperiode is nog niet begonnen (eventueel nog in november, mits de temperatuur 's nachts niet meer dan vijf nachten achtereen onder de drie graden Celsius en overdag onder de acht graden Celsius komt).
- Een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en Faunawet is niet noodzakelijk mits bij het slopen rekening gehouden wordt met eventueel aanwezige broedgevallen en vleermuizen;
- De zorgplicht¹ is bij alle werkzaamheden van kracht.

¹ In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (artikel 2, lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken). De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

6. LITERATUURLIJST EN WEBSITES

Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. LNV, 2005.

Besluit houdende wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet . 2005.

Besluit inwerkingtreding Flora- en faunawet. Vastgesteld d.d. 12 december 2001. Staatsblad 2001, nr. 656.

Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting uitgeverij van de KNNV, Utrecht.

Delft, J.J.C.W. van & W. Schuitema, 2005. Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant. RAVON Noord-Brabant, Tilburg / Stichting RAVON, Nijmegen.

Dienst Landelijk Gebied, 2006. Handreiking Flora- en faunawet.

Europese Gemeenschappen, Richtlijn no. 79/409 inzake het behoud van de Vogelstand. Brussel, 1979.

Europese Gemeenschappen, Richtlijn no. 92/43 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. Brussel, 1992.

Flora- en faunawet. Vastgesteld d.d. 25 mei 1998. Staatsblad d.d. 14 juli 1998, nr. 402.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Ministerie van Volkshuisvesting. Ruimtelijke Ordening en Milieu, 2004. Nota Ruimte.

Provincie Noord-Brabant, 2005. Beleidsregel Natuurcompensatie, Provincie Noord-Brabant, 2005

Provincie Noord-Brabant, 2008. Paraplunota Ruimtelijke Ordening, Provincie Noord-Brabant, 2008.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998 - 2000 - Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Twisk P. & H. Limpens, 2006. Een thuis voor de vleermuis. Beschermingsplan voor vleermuizen in Noord-Brabant; VZZ in opdracht van provincie Noord-Brabant, 2006.

Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijke milieu in Europa. Bern, 1979.

Sloendregt, M. 2010. Kerkuil Biemeren 4, Wintelre, 24-12-2010. VWG De Kempen.

www.lnv.nl

www.waarneming.nl